

Борислав Пекић

ЦИНЦАРИ ИЛИ КОРЕШПОДЕНЦИЈА

Уз согласије и подршку ауктора на епистуларну
комедију преудесио: Борислав Михајловић-Михиз

“И хлеб је цео и пас је нахраћен”
(Стара грчка пословица)

БОРИСЛАВ ПЕКИЋ (1930-1992) један је од најзначајнијих српских књижевника 20. века, романијер, драмски, писац и филмски сценариста. Родио се у Подгорици, а школовао у Београду. Пре него што се јавио у српској књижевности повешћу *Време чуда* (1965), пет година је издржавао казну затвора у КПД Сремска Митровица и КПД Ниш као припадник СДОЈ-а. После помиловања (био је осуђен на петнаест година) студирао је експерименталну психологију на Филозофском факултету у Београду а затим је био драматург и филмски сценариста (1958-1964). Према његовом тексту Здравко Велимировић је режирао филм *Дан четрнаести*, који је био у званичном програму фестивала у Кану (1961). Од 1971. до смрти живео је и радио у Лондону.

Познатија су му дела *Време чуда*, повест, *Ходочашће Арсенија Њеђована*, портрет, *У Едену на Исиоку*, драма, *Усиње и суноврај Икара Губелкијана*, новела, *Одбрана и последњи дани*, новела, *Како ујокојити вампира*, *Златно руно*, седмотомни роман, *Беснило*, “жанр-роман”, роман са елементима трилера, *Атлантида*, двотомни епос, *1999*, роман, *Године које су појели скакавци I-III*, *Нови Јерусалим*, збирка готских прича, *Сенциментална повест британског царства*, есеји, *Одмор од историје*, есеји.

Објавио је и три књиге писама (*Писма из тунџине*, *Нова писма из тунџине* и *Последња писма из тунџине*). Аутор је и тридесетак драмских дела за позориште, радио и телевизију. Његова, вероватно најпознатија комедија је *Генерали или сродство по оружју*.

Борислав ПЕКИЋ

ЦИНЦАРИ ИЛИ КОРЕШПОДЕНЦИЈА

КОРЕШПОДЕНТИ

СИМЕОН ЊЕГОВАН (ЊАГО) ЛУПУС, ДЕДА, Апсолутни шеф београдске трговачке фирме “Симеон Његован и син”. Матор (преко 70 година), а вучји држећи као што му и име каже. Већ пет година је у емиграцији у Бечу као близак сарадник прогнаног кнеза Милоша Обреновића.

СИМЕОН ЊЕГОВАН – ХАЦИЈА, син Лупусов. Номинални шеф фирме. Педесетих година. Свршени студент Хајделберга. Окренут на духовну страну.

МИЛИЦА ЊЕГОВАН, рођена НЕНАДОВИЋ, Хаџијина жена. “Српска ајмана” како је називао Лупус – у ствари београдска матрона из средине прошлог века. Какав Београд Рим, таква и она матрона.

СИМЕОН ЊЕГОВАН – МЛАДИ ГАЗДА, Лупусов унук, Миличин и Хаџијин син. 25 година. Наследник фирме и њен главни стуб. Са њима ће се случити сва главна збитија ове приче.

ЈУЛИЈАНА, ЈУЛИШКА ТОЛНАЈ – циркуска играчица, коњокротитељка и волтижерка. Субрета, разуме се. Жилаво чељаде и ватрена кошутовка...

ИЛИЈА ГАРАШАНИН, УСТАВОБРАНИТЕЉ, министар унутрених дела Кнежевине Србије. Сви подаци о њему у историји.

БАРОН СИНА, бечки банкар, Цинцарин дабоме. Постојао.

ШАМСУДИН, ШАМСИКА ТОТ – управитељ циркуса “Интерконтинентал”.

АНТОНИЈЕ, прокуриста фирме “Симеон Његован и син”.

ЛИЦА БЕЗ ТЕКСТА:

ТОМАНИЈА СИНА, вереница младог газде Симеона. Земункиња.

ДВЕ ДЕВОЈКЕ ЊЕГОВАНОВИХ. Сестре младог газде. Београдске удаваче.

Дешава се у Београду и Бечу, 1847–1848. године, пре и за време “Маџарске буне”.

I ДЕО

Како је млади Газда Симеон њао у десџерајину љубавну сџирастџи сџирам коњокројџишељке џосџођице Јулијане Толнај и како се у овој кризи држала фирма “Симеон Њеџован и Син”.

МЛАДИ ГАЗДА СИМЕОН – СИМЕОНУ ЛУПУСУ, ТАЈНО,
ИЗ БЕОГРАДА У БЕЧ, 1-ог СЕПТЕМБРИЈА 1847.

Љубезни господине дедо Симеоне.

Из почитајемог писма Вашег увидео сам негодовање што уследак ређе пишем. Најпре, поуздана се прилика не налази на сокаку. Од уставобранитељских пандура препаднути, српски грађани се не одважују тајно писмо преко границе пренети. Наш свет ретко у јабанију путује. Већ сам се озбиљно канио у Земун прећи и писмо одаслати аустријанском поштом, мада наши обреновићевци тврде да је наш кум Илија Гарашанин грдне паре просуо да по телеграфима и поштама монархије своје шпијуне посеје. Ајде сада, господине дедо, и на новости да се обратимо. Најрадоснија је да смо пре неколико недеља са кумом Илијом Гарашанином на равну шпијунску ногу. Ако је истина да је он неку нашу кореспонденцију поватао, онда вас могу известити да већ месец дана читам и ја његову. Једна практикантска сиротиња из прека, која у Гарашаниновој канцеларији службује од свега значајног чини две копије. Прву за протоколарног газду који га плаћа, другу за тајнога, мене, који га такође плаћам. “Из свега се, дакле, види” пише наш кум Илија Књазу Александру Карађорђевићу “да се дељатељност Милошева све већма развија за производеније жестоке буне код нас. Овим мора каква разумнија глава од Милошеве управљати”. То он циља на Вас, дедо, Вас оптуживље да бившег Књаза подучавате за његов повраћај на власт. Да видите, господине дедо, како тај наш Ришелије, Гарашанин цени Србе за чију је тобож срећу нама поњавау под гузицом измакао “Ствари овде врло рђаво иду, народ је глуп и ништа не разуме”. Тако о народу пише Гарашанин. Ви се, господине, сећате како су у доба Милошево канцелариске силе третиране. Више као домашња послуга. Могли су бити батинани и они са највишим рангом, што је некима добро чинило. Сад се то сасвим обезобразило. Сијају у некакве руске, губерниске униформе, међусе се називаду “Ваше Превасходитељство”, “ваше благородије”. Којешта! Благородије на Балкану где су од људи и медведи благороднији. Чиновници све попасосе. Пореске су главнице ослобођени, док ми приватњаџи под дажбинама издишемо. Главу залажем да у ово магновеније наша фирма “Си-

меон Његован и син” плаћа пореза више него целокупно чиновјаштво књажевине Србије, дијаволос, и њу и њих и нас понео! Сад идем на јалију, у магазе, где нам је јутрос на шлепове стигла роба из Браиле. Отац ће вас известити о стању фирминих полова. Испоручите молим вас бившем књазу Милошу моје високопочитаније и жеље за павраћај, које се, наравски, и на Вас односиду. Ваш одани унук Симеон.

СИМЕОН ЛУПУС – МЛАДОМ ГАЗДИ, ИЗ БЕЧА
У БЕОГРАД, ТАЈНОМ ПРИЛИКОМ 15. IX 1847.

Дражајши мој унуче Симеоне, упрестао сам се кад сам прочитао да ти нашег Милоша називаш бившим књазом. Каква су то посла? Какав је да је, ђавол га однео, он је и сад наш Књаз, а џамбас Александар Карађорђевић тек узурпатор. Нарочито пази којим се језиком изражаваш кад о кумбаросу, о куму Илији Гарашанину говориш. Премда нам је провизорно на мошње лего, не дирај га. Гарашанин ће остати најпаветнији српски дипломатик после светога Саве. Ма колико иначе обрениовићевце прогањао, нас ће штитити. Кад се ми на власт вратимо њему длака с главе неће фалити. То је међу нама прећутно. У сваком случају ако против њега мораш већ лајати, не чини то пред матером ти. Она је Трајанова рупа. Сеје тајне као прокламације. Јако ми је у вољи шта смо куму у котрешпонденцију зашли. Од сада ћемо боље знати како му, schwarz-künstleru, мисао ради. Што се тиче Гарашанинове изјаве да је народ глуп као стока, томе са своје стране не бих имао ништа ни додати ни одузети. Одувек сам тако мислио. Мило ми је што је и Гарашанин дошао до тог спознанија без које се велики државник не бива. Кнез Метерних се у тај науц добро разуме. За чиновњачке изелице ништа ми не причај. Та је зараза сву Европу напала. Чуме, Хуни и Револуције јој ништа нису могле, али ће чиновници цивилизацији доћи главе. Сада бих још нешто и за старог Књаза да јавим. С њим се више ни о чему људски не може разговарати до о курвама. Ове 1847. године био нам је у походе црногорски Књаз Владика Раде Петровић, звани, не знам зашто, Његош. Грдосија од папаза. А још, веле, и паметан, иако пише песме. Састао се с нашим Књазом да му изложи ситуацију на граници Турске и Црне Горе. Милошу, кучкождеру, очи сијају. Владика мисли да га је понео патриотически жар те му заиска 12 хиљада дуката за пушке и џебану, јер тај Његош је безпарић каквог Европа не зна. На мантији нема џепова, јер вели, нема у њих шта држати. Наш Милош дошо блед ко воштаница: “Чиниш волико, господине Владико” – вели он својим сурвинским на-

чином, у пупак гледа па вели: “Entschuldigen Sie bitte, врло ми је жао, али вам новац не могу дати”. Владика закука: “Не зборите тако, чоче, ако за невољу знате, ако ми ви помоћи нећете, а да ко ће други на свијет”? Онда наш пресветли национални пастув поче дипломатисати, крену у изумевање свакојаких изговора. Као ако Порта за то сазна, а сазнаће бог и душа, искаће од Аустрије да га са своје територије као смутљивца протера. “Па куј ћу ја, овако матор, а језице не знам?” Ето ти Симеоне дете књаза српског. Кад смо већ код артиста и музења пара, јер то двој изгледа иде заједно, Милош је, ко неки белкански Медичи, окупио око себе све најславније српске уметничке арамбахе, међу којима су најскупли хроми Вук, Ђура Даничић, Јаков Игњатовић и некакав Радичевић Бранко, стихоковац и сукњољубав. Сви они имају крупне идеје и ситне паре. Од Књаза, иначе, ретко која жена може мирна проћи. Гују би у око јебо да јој може разликовати пол. Најпре се вучарао с неком Фаником Хинтербергер. Сад се курва с извесном Аном Рафелсберг. Има у њој вагон живе мере. Узео је своје копиле са черкеском милосницом Даницом за неког трговца Алексића који држи свилену радњу “zum Furstn Milosh”. Дао јој је, замисли, 40 хиљада дуката мираза, за коју бих се суму и ја за њега удо. Јави под хитно за оца шта га је спопало. Отвори оба ока и не дај му ништа сам да потписује. Што ми за “Корзику” ништа не јављаш? Шта је с “Корзиком”? Воли те твој деда Симеон.

ХАЦИ СИМЕОН И МИЛИЦА – СИМЕОНУ ЛУПУСУ, ИЗ БЕОГРАДА У БЕЧ, РЕДОВНОМ ПОШТОМ, 2. НОВЕМБРИЈА

Дражајши и почитајеми отац,
Ваш унук Симеон Вас је зацело известио да се спремам поднети Вам на увиђај књиговодствену билансу за протекли квартал 1847, као и предложеније за шпекулације у првом квартал наступајушче године. У том циљу су већ и сва нужна документа била сепарирана, кад се случила невоља. Ја сам, отац, сва извођења за ту реферату изгубио. Лако и где, ни под тортуром не бих умео објаснити. Допустите ми, господине отац, да се од свог согрешенија бар малко искупим извешћем о полезној догодовштини што се у столноме нам Београду случила и просула и на нас овде нешто од светлости цивилизације. Имао је наш Београд част примити, слушати и аплаудовати господина Штрауса млађег који нас је задужио једним “српским народним маршом”. Што се пак фамилијарних ствари тиче ту и нема ништа особито да се каже. Ја сам фала милостивоме Богу здраво и добро. У цркву редовно идем и костобоља ме попустила. Ваша снаја, госпођа Милица, та-

кође је добро. Ускоро ћу јој перо уступити кад прича дође до овдашњих посела и соареја. Ваћ унук Симеон, кад је трговачки посао у питању, права је водница, зверски дроби све што му на жрвањ падне. Да је мало опширније изображеније добио не би му на уштрб било. Јер ваш унук, замислите, не разликује Платона од Плотина. Није право што сте њега пустили да једва и гимназијум заврши док сам је свршио студиј у Хеиделбергу, ма да знам да је то било само зато што се од мене никаквим користима за фирму нисте надали. Моје је, почитајемо господине, мненије да је трговину и приватну сопственост измислио ђаво да њоме корумпира људе. Знам да ће Вас ово разјарити, аии ја тако мислим. Ваша снаја Милица ме пожурује, би да стигне на неко посело, па прекидам писање...

МИЛИЦА:

Драги и поштовани отац, знате да сам ја са Вама увек отворена била, али се мени чинило да ми, ако сте ме српском аламуњом и алом звали, ту отвореност нисте замерали. Увек сте говорили да се кућа Његован на два стуба држи, на Вама и на мени. Сви мушкарци на нашем конаку, као да су се договорили, обешене носеве имају. Од рођења чини ми се, носеви им висе, брину. Један Симеон за другога брине, обојица за Вас, трећега, а сви заједно бринете за фирму. А таквог рачунцију, такво чудовиште, какав је мој син а Ваш унук, у веку нисам срела. Господ доктор Теодор Хербез из Попечитељства финансија регуларно нас на своја посела позива. Он је ожењен оном Јеленком, званом “мала госпоја”, која је била Милошева љубавница, а сад се здраво профинила и у даму изобразила, као да ми не знамо што знамо. Ту Јеленку је бивши књаз добро подмиразио само да би ја себе стресао. На тим поселима могу се срести браћа Симићи, капетан Миша Анастасијевић и Хаџи Тома, са осам кћери. Ту сам упознала и неког Панића, само сам поборавила чиме се бави. Канда травкама. Нарочито ме је својом господштином и отменошћу за себе предобио књижевник Матија господин Бан...

МЛАДИ ГАЗДА:

(Уџада јој у реч)

Адриатически хохштаплер. Далматински премунтез.

МИЛИЦА:

Господин Матија Бан воспитава и Књаза Александра кћери Клеопатру Јелену и Полексију. Конак му је увек пун некаквих

ноћом шуњајућих се чауша и пречана, који себе називљеду Југословенима, а Срби су или Рвати.

МЛАДИ ГАЗДА:

Терачи ветра капом, дувачи облака.

МИЛИЦА:

Ја се на његова гунђања не обазирем. Јер ми је на поселима важно бити због наших девоика. Кад већ своје пријеме не одржавамо, Јер Ваш унук, цимрија, трошак жали.

ХАЦИЈА:

Све то по салонима галопирање, валцирање и фота сиграње, ђаволосу је времена бацање. Много је полезније у цркви молење и полезних књига читање.

МИЛИЦА:

Од силног пужења по хладним црквеним подовима, ти си Хаџија и наукао твој ревматизам, који се не може добити на прегрејаним поселима.

МЛАДИ ГАЗДА:

Не, не може, на таквим поселима се добијају деца.

МИЛИЦА:

Ти баш имаш језик.

МЛАДИ ГАЗДА:

Имаш га богами и ти, мајко.

МИЛИЦА:

Јесте имам га, али га немам од рођења. Бог ми га је дао кад је чуо да сам међу Његоване испрошена. А то што девојке и ја уопште идемо некуд, можемо заблагодарити једино томе што ти на балове гледаш као на брачно тржиште за удадбену рекламу твојих сестара. Иако смо једна од три најбогатије куће у Србији ја тек шијем своју другу хаљину ове године. Да нам деда из Беча не пошаље који бивши новитет ја не знам како би се од срамоте из куће уопште излазило. Видиш сине како господину Бану башта буја, а не као наша где се ништа не може одржати, јер кад по вашим стовариштима нестане простора, ти за смештај робе употребљаваш моје леје. Ово ти велим што сам тврдо решителна да башту реновирам да на нешто личи. Знаш где држите кубуре за противу провалника. Чим међу цвећем спазим прву твоју врећу – пуцаћу. Ако сам већ српска ајмана, како ме твој деда зове, нек се бар зна зашто. Мој деда са мајчине стране био је кнез Алекса Ненадовић коме су због буне дахија главу откинуле

и на колац је натакле, па умем своја права и слободу да браним.
Као Срби под Турцима.

МЛАДИ ГАЗДА:

Је л те мати, да нисте почем хтели рећи Срби под Цинцарима?

МИЛИЦА:

Нисам али би могла.

МЛАДИ ГАЗДА:

То сте ви, канда, опет у неком устаничком расположењу?

МИЛИЦА:

И јесам, богами. Осећам се ко Срби у зиму 1804.

МЛАДИ ГАЗДА:

Бун, бун. Али ко је овде дахија? Испада некако да сам то ја.

МИЛИЦА:

Ја се у твоју фирму не мешам, али кућа и башта моја је брига.

МЛАДИ ГАЗДА:

Мени, мајко, изгледа да ти о фирми немаш појма, чим можеш да замислиш да изван ње уопште постојиш.

МИЛИЦА:

Ти ниси баш сасвим читав. У моју српску, алемуњасту памет то не иде. Одувек сам мислила да сам ја Милица Његован а не фирми. Ја нисам испала кроз фирмин фамилији Његован а не фирми. Ја нисам испала кроз фирмин каравански пут за далеки исток, као ви, него сам рођена од мајке Стојанке и од оца Илије. Те бих да се чине нека разграничења између трговачких шпекулација и живог људског меса. Ти можеш твоју Томанију, кад се узмете у фирмин раф као робу турати, али мене богами, не можеш. Ђу се цилитнем, цео контоар има у ваздух да ти лети.

МЛАДИ ГАЗДА:

Буна, дакле мајко? Ви Срби баш не можете без гужве.

МИЛИЦА:

А шта си па ти? Зар и ти ниси Србин?

МЛАДИ ГАЗДА:

Мислиш сада, од јутрос?

МИЛИЦА:

Мислим одувек, али ако ти је лакше, јси ли Србин сада?

МЛАДИ ГАЗДА:

Нисам.

МИЛИЦА:

Барем пола.

МЛАДИ ГАЗДА:

Ни пола.

МИЛИЦА:

Значи Цинцарин си?

МЛАДИ ГАЗДА:

Ни Цинцарин нисам.

МИЛИЦА:

Та шта си онда ког врага? Баш ме занима шта сам с онолике болове родила?

МЛАДИ ГАЗДА:

Од јуче увече нити сам Србин, нити Цинцар, него сам човек који је синоћ у пет сати преко земунског телеграфа добио обавештење да је лађа “Корзика“ са фирминим товаром у вредности од 150 хиљада гроша, неосигураним товаром госпођо, нестала у бури негде између Ђенове и Марсеја, човек сам који до овог тренутка није добио нове вести па нема појма да ли му је товар пропао, само оштећен, или му се није ништа десило; човек који не зна да ли је изгубио 150 хиљада гроша, или само 50 или ништа и који на место да се одмах превезе у Земун и легне крај телеграфа да сазна где је “Корзика”, седи овде са својом мајком и објашњава јој ствари које она нити може нити хоће да разуме.
(*Излећи најоље*)

МИЛИЦА:

То су му биле задње речи пре него што је отишао за Земун. Завршавам јер ја и девојке идемо на посело код истога господина Матије Бана. Одох. Вас воли и поздравља из свег срца Ваша снаја Милица са девојкама.

ЛУПУС – ХАЦИЈИ, ТЕЛЕГРАМ
ПРЕКО ЗЕМУНСКОГ ТЕЛЕГРАФА

Шта је с “Корзиком“ стоп Где је “Корзика” стоп Симеон Симеон на путу стоп Одговарам на место стоп Корзика је француско острво у Либурниском мору на Средоземљу стоп Осам хиљада седамстотина квадратних километара апроксимативно стоп Становника не знам стоп Главни град Ајачио стоп Родно место Наполиона Бонапарте стоп Поштовање Хаџи Симеон.

ЛУПУС – ХАЦИЈИ, ТЕЛЕГРАМ

Усрдно хвала на подуци из земљописа стоп Као и обично од големе си ми помоћи стоп У будуће спајај речи јефтиније је стоп Симеон.

ЛУПУС – ХАЦИЈИ, РЕДОВНОМ ПОШТОМ

Ни поњатија немаш, сине, колико ми је бреме с душе спало кад сам из Твог писма сазнао да је славна бечка танц-фирма “Штраус и Синови” озарила најзад и наше балканско уво од турских зурли и таламба са оглувело. Тако сад моји сународници ћипају уз бечку променадну музику. Док се бечлије још увек уставно јебеду са Маџарима. Убудуће пиши лојико ке катаноито, разумно и разумљиво, или не пиши никако. Кумим те богом поштеди мненија о било чему. У противном главу ћу ти чибуком одвалити па ћете имати разлога да ме зовете “Дахијом” и “Кучук Алијом”, што сам чуо – не брини. Ја сам вћ одавно знао да једва чекаш из фирме да изађеш и боље би било да сам президенство у фирми у мојем одсуству дао твојему сину Симеону, јер он је још у колевци био разумнији него што си ти сада у педесетој, за гроб се препарирајући. За твоју костобољу није ме брига. Милица је у праву, жена. Ниси је зарадио за мојим контоарским пултом, него по хладним црквама, па рачун пошаљи патријаршији. У послове се, окром тобоже, не мешај. Симеона ми не дирај и не штадирај. Кажи му само да мало већу пажњу обрати на своју вереницу Томанију Сина. Зна да је увек у послу, али и Томанија је посао. Не бих волео да чујем како Кир Аристофанос затеже што му се јединици не поклања довољно пажње. Знаш како је та пречанска сорта осетљива. Твоја би Милица паметније поступила да се о томе стара, него што сања о башти и лејама. Нека поведе сина да с Томанијом танцује. Да не мисли девојка како се удаје за књигоовствени регистар. Видим да снујете удају девојака. Бун, и време је. Удаваче су сине сезонска роба, после им цена пада. Ми смо овде, да кажемо, подношљиво. Фали Београд, разуме се, али ни Беч није баш касаба, а послови су свугде у свету на исто бућкало ватани. У последње време, међутим, као да је у ове бечлије сам ђаволос ушао. Све живо полкира, валцује, галопира. Сви осим пандура који корачају нормално. Од свега житељства има сада у Бечу највише музиканата и полиције. А тај спој не слуги на добро. После много певања и сиграња кукање следује. Метерних вели: “Нека се весели народ. Ко пева, зло не мисли”. Метерних је, нема збора, кефало. Само је претерано самопоуздан, не уме, изгледа, да се брине. А то је за трговца и државника мана која најскупље коша. Сад видећемо. Цинцари

веле: “Албо есте ши неја, ама раде” – Снег је бео али пече. Ја сам се у међувремену, на наговор баруна Сине из старог квартира преселио у веће здање на Стефанплацу, ушрех од катедрале. Нисам се лако наканио, али барун Сина навалио.

БАРУН СИНА:

Без адресе нема вам у Вијени живота. Није вам то Балкан.

ЛУПУС:

А шта то Балкану смета? Тај Балкан, господине, дао је три велике цивилизације јелинску, ромејску и турску – док су остали делови глобуса једва по једну намакли. шта ће ми, побогу, кир Сина толика кућерина?

БАРУН СИНА:

Да приређујете пријеме и балове кир Симеоне.

ЛУПУС:

А шта ће ми пријеме и балови?

БАРУН СИНА:

Да правите познанства и контакте, господине.

ЛУПУС:

Шта ће мени овако матором контакти?

БАРУН СИНА:

Да помоћу њих зарађујете новац, *naturlich*.

ЛУПУС:

Naturlich. Али ја, *unter uns gesagt*, већ имам довољно новаца. Шта ће ми више?

БАРУН СИНА:

Шта ће вам новац? Па да с њим купите још већу кућу.

ЛУПУС:

Шта ће ми већа кад је и ова сувишна?

БАРУН СИНА:

Gott im Himmel Herr Negovan, па да у њој приређујете још веће пријеме и балове, стичете још више веза, те помоћу њих зарађујете још веће новце, којима ћете ...

ЛУПУС:

Ich verstehe, знам. С којима ћу купити још већу кућу за још веће балове ...

ЛУПУС – ХАЦИЈИ, ТЕЛЕГРАМ:

Још жив стоп Што не јављаш ништа за стање одношаја међу сином ти и Томанијом Сина стоп Да се није што на зло дало стоп Јави сместа стоп Не лењи се јербо ћу ти главу одбити стоп Љут врло стоп. Симеон.

ХАЦИЈА И МИЛИЦА – ЛУПУСУ, РЕДОВНОМ ПОШТОМ

Најљубезнији наш отац,
не знам како да вам ствар протолкујем и с које стране да начнем тешко и печална обстојатељства. Дражаши господине, сведоци су ми Бог и Милица која поред мене седи и писање прати да се протеклих недеља нешчасије случило с нашим фамилијом. Некако одмах после гостујушег Нег Штрауса млађе дошао нам је из Пеште дамфшифом у подне циркус именован “Интерконтинентал”. Власник му је неки Тот, Шамсудин, Шемсика Тот, Циганин из Осијека. Ја, дабоме, нисам ишао, Милица са девојкама јесте, а за Вашег унука ћу казати.

МИЛИЦА:

Отац, овај мој никад неће стићи до тога шта се десило, а десило се да Вам се унук загледао у неку жену, какву жену, дрољу, господине. Односна особа је Угарка која у циркусу Шамсике Тота коњокрођења вештине изводи. Жилава је, кошчата, ко обравница. Видела сам је – бештија и ништа више. Девојке имају другачије уменије. По њима, однекуд, изгледа модерно, мушкарчки, енглески. Као Жорж Сандовица, само плава. Бештија се, ако вас занима, зове Јулијана Толнај. Сад нека настави Хаџија. Више, ваљда, неће моћи да околиши и петља. Ви узмите валиријан капљице, знате какво вам је срце.

ХАЦИЈА:

Дражаши отац, заљубљивање Вашег унука случило се већ на првој циркуској претстави.

МИЛИЦА:

Заљубљивање у једну белосветску курву и циркузанткињу.

ХАЦИЈА:

То вече на Београд се оборила диукасионска поплава. Облак се усред претстрављенија провалио и шатра се под воденом тежином срушила. Поплашио се коњ на коме је баш у том магновенију особа акробатику изводила и голем џумбус настао. Како се коњокротитељка нашла на Симеоновим леђима нико од присутних није умео рећи, тек сви се куну да је он особу баш тако, на кркаче, из шатре изнео. Нечасије нас је задесило у години у

којој се спремамо да госпођицу Томанију Сина венчању приведемо. Од прстена не верујем да је с њом био.

МИЛИЦА:

Отац, што мој Симеон прича је којешта. Да ми је син под Томанијином сукњом и чучао, не би Јулијани бестији измакао, ако она зна што ја мислим да зна.

ХАЦИЈА:

Могу Вам претсказати да ако Сине за бруку чују од венчања на јесен неће бити ништа. Циркус тренутно није у Београду, на турнеји је по внутрености.

МИЛИЦА:

И Симеон није у Београду. С циркусом је и с том Јулишком. Морала сам узети перо да Вам то кажем, јер се мој Хаџија боји, па би опет прошло времена док би писмо преко тог брега преваљао.

ХАЦИЈА:

Драги отац, Милица ми стално перо из руке отимље. Све би у три речи, ко с три метка, да каже, а ја износим на парче да Вас не тресне капља и да ја под старе дане не постанем патероктон – оцеубица. Прошастог вторника велим ја госпон Антоније, никако из архиве да се врене, те уђем да видим, кад тамо...

АНТОНИЈЕ:

(Држи у рукама женске гаћице)

Женске гаћице, господине Хаџија. Црне, чипкане, доколене, ко што их носе бечке курве по куплерајима.

ХАЦИЈА:

Ti ine afto, ma ton Teon? Шта је то за име Бога?

АНТОНИЈЕ:

Женске гаћице, кажем, господине.

ХАЦИЈА:

Видим и сам, госпон Антоније, али се питам шта ће женске г... у архиви?

АНТОНИЈЕ:

Не знам шта ће, мајке ми. Јуче их није било. Јуче нико у архиви није радио до млади газда Симеон који је ту провео ноћ сређујући неке рачуне. И нису само те женске гаћице у питању. Неки документи су угужвани и с крајева добро нагорели. Као да је с њима неко цигаре палио.

МЛАДИ ГАЗДА:

Напустите одају госпон Антоније, имам с оцем приватно разговарати.

ХАЦИЈА:

Шта се смејеш ко да су женске г... у архиви најприроднија ствар на свету.

МЛАДИ ГАЗДА:

Да не дужим господине, ја нисам као Ви. Неко одмах знате да сам се у артискињу, госпођицу Јулијану Толнај неопозиво заљубио, а и она у мене и с њом се овде, ноћу у фирми састојао, те су следствено томе, гаћице њене. А што су документи изгорени то је зато што она пуши на чибук. Вероватно га је палила фирминим документима. Није ми било брига и није ме брига ни сад. Ни за документе, ни за фирму, ни за деду у Бечу, а по најмање за оне надувене Сине и њихову Томанију. Мени је свих тих Симеоновских брига доста, имам само једну, прву човечну и слободну жељу од како сам се родио, а то је како да наговорим осиечког господина Тота да ме у свој циркус прими.

ХАЦИЈА:

У циркус? Шта би ти ког ђаволоса тамо радио?

МЛАДИ ГАЗДА:

Било шта. Радио би и као шталски момак или коњостроитељ, кад ме већ ничему паметнијем и кориснијем од процентног рачуна нисте научили. Умем једино новац зарађивати. Ја сам тврдо решителан и ништа ме не може поколебати, да заувек оставим фирму и да се упустим у чаран и пустолован живот путујушчег артисте.

ХАЦИЈА:

То ће ти деду начисто убити.

ХАЦИЈА:

(Наставља писмо)

Свему овоме нема много да се дода. Прстен ће са Јулијаном бити чим се циркус врне у Београд.

МИЛИЦА

Не верујем ја отац, ни у какав прстен. Имају они, ако се не спрече, да се венчају цигански око врбе. Ја сам за тропар према свецу. Бестији нека се понуди новац да се Симеона кани а ако неће, ако се буде ритала, да се циркус полицајно преко кума Гарашанина, из Србије испујда. Милица.

ЛУПУС ХАЦИЈИ, ТЕЛЕГРАМ

Ништа не предузимајте стоп Писмо с инструкцијама следи стоп Симеон.

ЛУПУС – ХАЦИЈИ, ШТАФЕТОМ

Сине Симеоне и снахо Милице, саберите се, не губите главу и ништа на свију руку не предузимајте. Нарочито ти, Милице, магарице, не подухватај се исторњавања циганске банде из земље. Не сме се поступати непромишљено, ајдучки, укратко, српски. Мора се бити дипломатичан и подземан. Ево шта вам је радити. Милице, из тих стопа иди код кума Гарашанина, и изложи му жалостан случај. Не улази у појединости јер би то чаршинском оговарању крила дало. Узми наше балканске београдске репере – реци, на пример, да су га нечим зачарали, смутили циганским марифетлуцима. У то ће свако балкански разборан веровати. Гледај ако можеш, тако зборити да те човек разуме. Полицаји преферирају факта и јасан језик. Просто га, у име кумства, замоли, да како зна и уме, под било којим параграфом, циркус тог посраног Тота у Србији задржи. Јер ако их исторњамо, Симеон ће за њима, а онда га морамо по Европи вијати, а то је скупо. Ако циркус задржимо остаће и Симеон, па ћемо добити у времену. Разумеш ли сада, Милице. А ти, Хаџија, кад Симеона видиш, реци, да си после зрелог думања, дошао до закљученија да је он сам од свога живота домну, афендиком, газда и да се ти у његове одлуке немаш права мешати. Будите здрави и паметни обоје. Симеон.

Гарашанин и Милица у Гарашаниновој канцеларији њију кафу.

МИЛИЦА:

Кад боље размислим, питам се, господине куме Гарашанине, шта фали тој циганској бестији што нам узяхала сина? У чему су моје богаташке привилегије? Шта ја то, за матер божију, имам више него она, шта ја смем више него она, шта умем више него она? Она сме чак и на чибук татарски да пуши, а кад би нешто ја задимила мене би прозвали курвом или вештицом. Она сме и јахаће панталоне да носи, за које би мене наша чаршија частила таквом шиканом да би морала јал у манастир, јал и сама у циркус.

ГАРАШАНИН:

Врло сажаљевам случај, госпођо Милице. Из ових стопа предузећу нуждне мере да се циркус у Србији задржи како је господин кум из Беча захтевао.

МИЛИЦА:

Понекад ми, господине куме, заиста дође да узем за руке оне моје сиротице па да се као трупа пријавимо истом “Интерконтиненталу” за артискиње. Да се и оне мало мушкараца најашу, а не да их читавог свог печалног века као супруге и мајке на кркаче носе. Прашћајте за ову упадицу. Канда је и мене мало докачило.

ГАРАШАНИН:

Несрећна је земља чији велики мужеви у крупном историческом магновенију сабирања јужних Словена, морају да живе у туђини. Кажите вашем свекру, а мом куму, да се по Панонији грдно комешање запатило. Да у Мађарској сваког трена могу настати збитија која ће изискивати грађанску слогу.

МИЛИЦА:

Да код нас у Србији жена не живи као метла, у остави, те се вади само када кућу треба чистити и пајати, а после опет у мрак тура кад се о озбиљним, мушким, стварима има дебатирати, ја бих вам можда нешто и знала. Овако као дудук не знам ништа. Од иноземности сам видела једино Земун, а обећато ми је и Панчево.

ГАРАШАНИН:

Саопштите му да се на њега најозбиљније рачуна кад тај час дође, да ће они тамо, као год и ми овамо, династичку парницу у страну гурнути. Кад су у спору интереси народа ја на краљеве не гледам.

МИЛИЦА:

(Усџајућу)

Кафа вам је одлична. Државна. Што би реко мој син да је при здравој памети.

ГАРАШАНИН:

Писмо које господину куму за Беч напишете донесите у внутрење послове да дипломатичном штафетом оде, како у непозвате руке не би пало и компромитовало ме што с једним обреновићевцем разговарам.

ЛУПУС – МИЛИЦИ, ТАЈНОМ ПРИЛИКОМ

Милице, шта ти би цилатати се и некакву еманципацију прокламирати кад видиш докле су нам те еманципације кућу довеле. Син ти тимари циркуске коње и сиграчице, а муж душу по црквама, док фирма пропада. Надао сам се да си бар ти сачувала здрав разум, а сад наједном и ти почињеш да фантазираш. Толико сам десператан да ми дође с Александром Карађорђевићем се измирити, у Србију се вратити, и свима вам тамо по лудој матери нешто учинити. Каже се међутим, апо лиса кердос

ден виени – од срџбе профит не расте. Ако се ова криза повољно оконча, кунем се светим архангелом Михајлом, лично ћу ти мушке гаће и чибук купити па једно носи, друго пуши, а ко те попреко погледа са мном ће имати посла. Сад пази: под енас – не злоупотребљавај љубезност кумову и дипломатическу пошту, изланућеш нешто. Под дио – недај мужу да по црквама губи време. Под триснека господ Антоније преузме послове. Под тесерис – недај сину да раскида с Томанијом Сина, моли га да причека. Под пенде – дојави одмах одмах чим циркус задрже.

МИЛИЦА – ЛУПУСУ, ДЕПЕШОМ ПРЕКО ЗЕМУНСКОГ ТЕЛЕГРАМА

Циркус задржан стоп Симеон луд стоп Ми препадути стоп
Коракните већ једном стоп Милица.

ГОСПОДИН ШАМСИКА ТОТ – УПРАВИТЕЉСТВУ ВАРОШИ БЕОГРАДСКЕ – ЖАЛБА

Управитељству вароши боградске,
Ја, Шамсудин Тот, грађанин угарски, артист и управитељ неупоредимога интернационалнога циркуса “Интерконтинентал”, с трупом знаменитих вештака у партеру и кроза зрак, са германским курјацима, руским медведима, турским мајмунима и домашним петловима, на уметничкој турнеји кроз вашу земљу находећи се, улажем жалбу против мрачног и бесповодног поступка управитељства вароши Београда, којим су мени, каогод и уваженим члановима моје међународне менаџерије, путем физичког присиленија, матере мађарско-циганске псовања и руку под сукње завлачења, одузете путне исправе, те нам је тако онемогућен повратак у цивилизацију. Стога у своје лично име, као и у име свих артиста под мојом палицом, категорично ургирам да нам се све тескере без одлагања врну. У противном се канимо обратити аустриском конзулату па и Мухафизу београдском. С поштовањем Шамсудин Тот својеручно.

МЛАДИ ГАЗДА – ЛУПУСУ, РЕДОВНОМ ПОШТОМ

Господине,
кад сам дознао за тешку невољу која се оборила на извесни онострани циркус, јасно ми је постало да су речене невоље логически ваше злоћудне нарави. Ви сте, познајем ја вас, преко кума Илије Гарашанина издејствовали одузимање пасоша док неким Вашим ујдурмама не успете да ме онемогућите у мом напуштању фирме и брачном свезивању за обожавања и љубави достојну госпођицу Јулијану Толнај. Мени ово господине нико није одао, па немате зашта мајци или оцу просипати ваше ајдучке

грдње. Сваки део ове прљаве приповести носи траг вашег прстена печатњака, истог што је већ годинама печатио извесна тајна, мени упућивана писма. Ово велим с тога, што, ако у разумном року поменути артистима путне исправе не буду враћене, ја ћу сва Ваша тајна политическа писма – која упркос Вашим изричитим налозима нисам уништио – однети на онај исти канцеларијски сто коме сте се обратили да мени упропастите живот. А ви пукните. У ово вам се кунем вишњим Богом и нашом славом светим арханђелом Михајлом прекидајући с Вама сваку породичну и ма коју другу везу.

МЛАДИ ГАЗДА – ТОМАНИЈИ СИНА

Поштована госпођице Сина,
не знам јесу ли до Вас допрле приче које наше пројектирано венчање чине немогућим. Молим да се од сада сматрате слободном од сваке обавезе према мени и кући Његован. Спреман сам да за овај раскид сву кривицу примим на себе, али не могу, госпођице, а да за грешнике не прогласим и наше фамилије и варварске предачке обичаје Арумуна, који у интересу богаћња геноса, везују сасвим недорасла бића, још док њихова срца нису ни стигла да изразе своја сопствена опредељења. Надам се, госпођице, да ћете једнога дана и сами захваљивати Богу за ову одлуку. Сигуран сам да ћете и Ви наћи оно што Вам срце жели. Са уважавањем Симеон Његован.

ЛУПУС – МЛАДОМЕ ГАЗДИ

Дражајши унуче, премили мој Симеоне, има у животу свашта али за фирма човека најнесношљивије је кад га кокало апо кокало, кост од кости његове, тестаментарни наследник и футурум његове крви оптужи за руинирање живота. Тако је, печални, с обе ноге у гробу, примих и прочитах Твоје срдито и претеће писмо. Јесте, синко, грех је мој. Па премда није моја идеја била да се преко кума ллије омете то твоје брачно свезивање за љубави достојну госпођицу Јулијану Толнај – то је била идеја твоје бригом притиснуте мајке Милице – опет је моја кривица најпретежнија, јер сам страху родитеља ти попустио. Увиђам да је што смо чинили за фирму можда и било добро, али за тебе не. Симеони су од вајка мрцварили један другога у име фирме. Нису они то, синко, чинили што су били злотвори. Да би могао праведно судити исприповедаћу ти причу о нашој породичној аргонаутици. Ми смо у Константинополис сишли из Тракије отприлике у доба када су Турци под Родопе избили. Остали смо махом на јединцима. У Тракији Симеони беху трговци мириса и шминки, тек у Тебама почели смо продавати лековите траве и

бавити се косметиком. Тако је наш Симеон Сигетски за рачун Мехмед паше Соколовића у живу преобратио главу султана Сулејмана Вличанственог кад је овај 1566. под Сигетом умро. Кроз стотине и стотине година гурбетовања, патње, страха, бриге и труда та фирма, од Тебе данас на пропаст осуђена, није била само роба по магазиама, по морским и караванским маршрутама, та фирма је много више од тога, она је сва њена прошлост и сва њена будућност које Ти хоћеш да је лишиш. Толико сам се осећао дужним предочити ти као деда. Умолићу те да ако икако можеш, одлуку о напуштању фирме повучеш. Ожени се, синко, како ти срце заповеда, али остани у фирми и буди јој газда. И госпођица Јулијана Толнај биће у фирму примљена раширених руку и без икаквих предрасуда. Ако ли ти ова солуција не одговара, ако по сваку цену хоћеш из фирме, нико ти, запамти, не сме на путу стајати. Цела ће фамилија Његован уз Тебе солидарно бити, а понајвећма баш ја. Ако ти с моје стране нешто треба само јави. То се има односити и на било какве потребе артискиње госпођице Толнај, којој испоручи моје најусрдније поздраве и жеље за што скоријим виђењем. А код виђења већ кад смо, питам се не би ли било боље да веридбу обавимо овде у Бечу, где су назори светски а не паланачки као код нас. Ако не можеш остати с фирмом, печате и кључеве предај господину Антонију, прокуристи, ниподкако оцу и опрости ако можеш. Воли те твој деда Симеон. П. С. Прилажем цедуљку за кум Илију. Однеси му је да твојима циркузантима пасоше врне.

МЛАДИ ГАЗДА – ЛУПУСУ

Најмилији мој дедо Симеоне,
Ваше ме љубазно писмо до фундамента срца потресло. Показало се да сте ви у ствари једно торженствено људско биће, на чему сам вам ја и моја слатка Јулијана неизмерно благодарни. Злопатим се како да вам објасиим што нисам кадар Ваше предложеније да у фирми останем акцептовати. Ви бар знате шта је фирма и колико она од човека захтева. Одкад за њу радим, а то је чини ми се одкад сам се родио, нисам ја, драги мој дедо, ниједан дан живота имао а да сам могао рећи – мој је. Већ ме је и моја Јулијана ухватила да, кад се чега сећам, никад не велим “то је било тога дана, месеца, године”. Увек кажем: било је то онда кад је на бечкој ефектној берзи пао курс турског дуката за пола процента “или” било је то онда када је пала под стечај дрвена кумпанија у којој смо имали 25% главнице. Не, прељубезни мој дедо, не могу у фирми остати. Ипак Вам на свему од срца хвала. А о Бечу и Вашем топлом позиву ћу поразмислити, мада верујем

да Јулијани до грађанских форми није стало. Сад журим унутрене послове код кума Илије да му Вашу цедуљку уручим. Много вас воли и поштује Ваш пресрећни унук Симеон.

БАРУН СПИРИДОН СИНА – ЛУПУСУ, ЛОЦО, ЛАКИЈЕМ

Cher Monsieur et Ami,

да Вас узнемирам присиљавају ме извесне неугодне информације које се тичу пројектованог венчања Вашег унука и моје унуке Томаније. Њихова је веза бојати се, irréparablement, оштећена жаљења вредним понашањем Вашег унука. Чим се сретнемо на пријему код његове светлости кнеза Милоша морате ми објаснити каква је то чудотворна особа која је Вашем унуку, чуеном по трезвености, могла до те мере памет помутити? То заиста мора бити нешто нарочито, n'est-ce pas? Ваш барун Спиридон Сина.

ЛУПУС – БАРУНУ СИНИ, ЛОЦО, ДУШМАНИНОМ

Врло поштовани и драги баруне,

како она персона изгледа појма немам, никад је нисам видео, а циркусе не посећујем. И сам сам љубопитан. Што се тиче дама, мој је унук до сада био везана врећа. Ко је њу успео одрешити, заиста мора бити екстраординеран.

Ваш Симеон Његован.

**МЛАДИ ГАЗДА – ЈУЛИЈАНИ ТОЛНАЈ, АРТИСКИЊИ,
ИЗ БЕОГРАДА, ГДИ БУДЕ ПО ВНУТРЕНОСТИ СРБИЈЕ,
ШТАФЕТОМ**

Неисказива Јулијано, пресјајни мој дијамандо, Добих вести из Беча од деде Лупуса, којих сам се плашио био. Показало се – без разлога. Он искрено одобрава нашу сvezу. Ако нам се што испречи, вели, да ће лично и ургентно уклонити. Послао ми цедуљку за нашег кума министра Гарашанина да се циркус одмах из Србије пусти. Стога реци госпон Тоту да пасоше одмах диже. Сву накнаду штете обештетићу ја из свога џепа. Знам да ти, дијамондо мој, до новаца није стало. Кад будем предао печате и кључеве нашем господину Антонију, готов сам. Телиосе – завршило се, што веле Грци. Јерокино мој слатки, једва чекам да опет будемо заједно. А опет жао ми је деде. Деда неће дуго, а отац се не рачуна. Њега фирма као да нема. О чему ја то причам, ма тон Теон, за име божје? Какви послови? Шта ме се све то тиче. Под надзором фирме су ме смислили, испланирали и уговорили. Ја сам после функционирао као и свака машина. А онда си наишла ти и преправила ме, мандрагоро, кротитљко, целивам сваку пору твог тела, а особито онај злаћани улаз у живот, чије име нисам до

сада смео ни да поменем, а неколико да му се с обожавањем клањам. Сав твој Симеон. П. С. Замисли, деда против Тебе толико нема ништа да ми је предложио да се с Тобом венчам, али да продужим водити фирму. Глатко сам одбио. Сигуран сам да се соглашуваш са мном.

ЈУЛИЈАНА ТОЛНАЈ – МЛАДОМ ГАЗДИ, ИЗ КРАГУЈЕВЦА У БЕОГРАД

Слатко Симеон, мало мој Срб, црно моје коњче, здраво фино било од теб писмо примити и разумети да отићи из овај страхан држав и у Пешту се врати. Кад информирам господ Тот за рајзепас, он плачи, а он такав швајцхунд. Чим цело банд преко Саве утекни, чим границ од ова ајдучке мизерије пређе, узима тебе за мој коњстројац, нем тугом како се каже, а онда узми Твоји новци за рефундација од штета. Ја њем онда рекни да од та његова спекулација нема никс. Мој Симеон, кажим, није облигатно свињарије од српски власт плаћати. А исто такођер да президент на једно важно фирма нема никакав нужд у циркус од швајцхунд Тот радити, кад га може цело купити. Сад, ти, Симеон, на мен не љутиш, ти мени писало тако слатко о твој деда у Беч. Мене то здраво растужити дало, јер и ја имам једно дед у Маџарска које воли јако. Увек шаљи њему анзихтскарте, од градови гди јесам с циркус. Пита алзо ја Тебе, лепо је ли твој деда тако сам оставити. Он ионак не живи дуго. Ста кошта да Ти за то рок у циркус од швајцхунд Тот не уђиш, него и ја из нејга изиђем и у твој циркус, хођу кажим, у твоја фирма уђим. А када деда умри, онда из фирма цузамен изиђемо и за отмен публиком наш театар етаблирамо. Ођиш? Једва чекам мој Срб, црно моје коњче, заједничким бити. Сад се за тачка и једно газдинско амбар морам дати шминкати. Publikum unmöglich дивљи. Коњшар од мене Јошко ће са мном у фирма. Он додуш, бој да ти не будеш љубоморан, али ја му рекнем да је будал кад мисли да једно президент од фирма на једно коњшар може бити љубопитљив. Твоја, која те љуби, Јулијана.

МЛАДИ ГАЗДА – СИМЕОНУ ЛУПУСУ

Дражајши дедо, господине Симеоне, хитам да Вам заблагодарим на бризи за срећу моју и моје будушче супруге госпођице Толнај. Кажем будушче супруге, јер је моја Јулијана одлучила да се ипак и званично венчамо. Ту је жртву учинила само ради Вас који је подсећате на њеног деду у Маџарској. Зар то није дирљива пажња према нашој породици и Вама лично? Ваш позив из свет срца прихватимо и у царствујушчу Вијену на светковину венчања стижемо почетком јануарија, зависно од циркуских послова.

Тачан датум јавићу из Пеште депешом. Опраштајући се заувек од фирме уз рукољуб будушће снаје Јулијане Ваш одани унук Симеон.

МИЛИЦА – ЛУПУСУ, ПОРОДИЧНИМ КУРИРОМ

Отац-неотац, ни мој Хаџија, који ми над главом цмиздри ни ја, Милица, не можемо да с саберемо од свега што нас је снашло од како сте, сотона једини зна зашто, одобрили скаредну свезу нашега јединца Симеона с оном циркузанткињом, џамбаскињом и интерконтиненталном курвештином Толнајком, цркла дабогда, па га још, да срамота буде комплетирана, позвали да с њом по Бечу парадира. Овде је брука пукла голема, пошто се наш ајван с њоме јавно на променади приказује, а из циркуса не избива. Та циганска банда је синоћ опроштајно представљеније на Калимегдану дала. Причају да је наш Симеон држао коња оне пробисветкиње поносно као да држи државни барјак. Ја из куће носа не помаљам. Људи се почели од нас одбивати. Очајни смо и за Дунаво приправни. Зашто сте то учинили? Ако сада не зна, мораће Вам знати црна душа кад пред Бога ускоро, надам се, предстане. Ја и мој Симеон прекидамо овиме сваку фамилијарну везу с Вами. Послове ће Хаџија предати главном прокуристи господину Антонију. Ионако их је тај и досада водио, а мој Хаџија само потписивао што му се подметне. Немојте нам више ни писати, јер одговарати нећемо ни на Вашу читуљу.
Милица.

ХАЏИЈА:

Драги отац, шта учинисте нека вам је, с моје стране, Богом просто. Симеон.

МИЛИЦА:

Али не и са моје. Милица.

ЛУПУС ХАЏИЈИ, ДЕПЕШОМ

Магарци стоп Симеон

КРАЈ ПРВОГ ДЕЛА

 II ДЕО

Како се фирма “Симеон Њеџован и Син” извукла из овод циркуских буџина коњокројшице Јулијане Толнај и како се у царсвијучем граду Вијени случила буна.

ГАЗДА СИМЕОН – ХАЦИ СИМЕОНУ, ИЗ БЕЧА У
БЕОГРАД, РЕДОВНОМ ПОШТОМ, ДНЕ 30. ЈАНУАРИЈА 1848.

Љубезни моји родитељи, драга мајко и отац, једва да смо возљубљена Јулијана и ја неколико недља у Царствујучој Виени, толико се велебних збитија случило, да не знам с које их банде начети. Деда Лупус нам се здраво променио. Сем феса и топуз чибука, на њему је све ала франца, па иде у љубичасти герок. А и скотску нарав упитомио некако. Замислите, Јулијани руку целивао, а тако ни с руком цариградског патријарха није поступао, него је сербез микао кад му је под нос поднешена. Кућа му вреди више од целе Господске улице с додатком Саборне цркве, само не звони. Код деде затекли пријем. (Беч, сјајан спрам дотадашњег скромног грађанског Београда. У току је један од Штраусових валцера. У позадини плес, у коме се, поред осталих парова, види Јулијана како игра са неким хусарским официром.) Јулијана се, одмах после представљања и целивања, још ни прашину с атјине није стресла, уфатила у опште врћење и галопирање. Једва је под оком држим, јер ме деда и барун Сина притисли за новости с Балкана.

БАРУН СИНА:

Више је него вероватно, сгег Ами, да ће Србија и Гарашанин хтети да Метерникове неприлике с Мађарима искористи у сврху динамизирања идеје о уједињењу Јужних Словена изван граница Монархије.

ЛУПУС:

Не знам ја ништа о томе, сгег Ами! Типота ден ксеро.

СИНА:

Наравно, наравно...

(Не склњајући лорњон с Јулијане)

Екстраординарна дама, госпођица Tolnay, N'est ce pas?

ЛУПУС:

Јесте. Ординарна у сваком погледу.

СИНА:

Па ипак било би мудро кад би Кнез Милош био упозорен да његови интереси не леже у тајним преговорима с кошутовцима и замерању Аустрији, без чијег пристанка нема ни говора о његовом повратку на српски престо ... Каква фигура, каква грациозност! Та она, Њаго, не игра! Она лебди.

МЛАДИ ГАЗДА:

Госпођица Толнај је практикувала с коњима...

ЛУПУС:

Као што вам је знано, Сина, мене политика не занима, али стар сам, забораван поприлично, па се питам, ако се случајно пред Кнезом Милошем о вашим речима излајем, хоћу ли начинити какву индискрецију?

СИНА:

Откуд ја знам, драги Њаго? Банкар сам, нисам политичар. Једино знам да је влада, одлучила јединство Монархије свим средствима бранити и свој однос према наслеђу српског трона и династичким борбама између Обреновића и Карађорђевића у потпуности подредити држању ових кућа према нашој политичкој кризи ... Ваша је ствар, наравно, коме ћете то, у тренутку своје заборавности, саопштити. Кнезу Милошу или гн. Илији Гарашанину...

МЛАДИ ГАЗДА:

Госпођица Толнај је, фамозно вична коњима ...

СИНА:

Тако?
(Држи лорњон на Младом газди)
Сасвим аристократски.

ЛУПУС:

У круговима госпођице Tolnay, у аристократе се рачуна свако ко зна оца.

СИНА:

Esprit bourgeois de l'eroque. Грађански дух је, драги мој Њаго, кључ дана и будућности, и ко га не осети, ко му се на време не прилагоди, већ сутра ће у музеју правити друштво старомодним привилегијама крви и порекла.

МЛАДИ ГАЗДА:

Ја сам, међутим, и тај грађански одбацио. Сад сам обујмљен једино артистичким.

ЛУПУС:

Шталским. Ако се отера Његова Екселенција Метерних, бојим се, да ће се та артистичко-шталска мера и на бечко друштво почети примјењивати.

СИНА:

Али ако Кнез Метерних не попусти, имаћемо револуцију и кукати за било каквом мером.

ЛУПУС:

Нема народа који, ако му и мало дате, неће тражити још више. И све више уколико му више дајете.

СИНА:

Да ли је то разлог што обреновићевци не дижу отворену буну у Србији?

ЛУПУС:

Не. Разлог је што код нас, кад незадовољан свет на Двор крене, заврши код прве веће радње на коју наиђе. А веће радње у Београду су углавном моје.

СИНА:

Практичан неки народ. Али кад смо већ код практичности, *cher Ami*, каните ли, можда, у бању Маријенбад док ово прође?

ЛУПУС:

Не каним. Уместо тога сам издао налог да се сви приземни отвори на кући забарикадирају, а слуге ојачао у наоружању.

СИНА:

Не држите ли ту приватну мобилизацију малко претераном? У Бечу смо, *mon Dieu*, нисмо на Балкану!

ЛУПУС:

У томе и јесте ствар што на Балкану нисмо. Да јесмо, да је на место Његове екселенције Кнеза Метерних, наш Кнез Милош, ја вам се драги мој бароне, у такве трошкове сигурно не бих бацао. Не верујем да би код њега та чувена европејска револуција трајала дуже него да се један добар чибук попуши. Остатак дана би се провео у сахранама.

Сина их најуишиа. Одлази да иџра са Јулијаном. Лујус шийајом удари младог газду у леђа. Овај јекне.

МЛАДИ ГАЗДА:

Зашто, господине?

ЛУПУС:

Случајно. Године не даду да контролирам покрете. И тако значи одлучили смо да се манемо досадне трговине и зарађивања, и живимо слободним, трошацијским, животом?

МЛАДИ ГАЗДА:

Јесмо, дедо.

ЛУПУС:

И паре да арчимо немилице?

МЛАДИ ГАЗДА:

Јесте, дедо. Благодарехи вашем љубави моје разумевању.

ЛУПУС:

Живимо-уживамо, а?

МЛАДИ ГАЗДА:

Зуме-аполавсоте! Живимо-уживајмо!

ЛУПУСЕ:

И трошимо?

МЛАДИ ГАЗДА:

И трошимо.

ЛУПУС:

Очаран сам.

МЛАДИ ГАЗДА:

Захваљујем. Могу ли сад да идем?

ЛУПУС:

Куда?

МЛАДИ ГАЗДА:

Сиграо бих и ја малко с госпођицом Толнај.

ЛУПУС:

А воли ли и госпођица Толнај да троши?

МЛАДИ ГАЗДА:

Више него ишта. Хоће да ме научи како се арчи *alla grosso* и виче “баш ме брига!” Јер само трошење и није толико битно за слободу, колико да те због тога боли брига!

ЛУПУС:

Ма немој!

МЛАДИ ГАЗДА:

Стварно, господине! И у том је моја Јулијана педагог каквог на свету нема. Што она за једно пре подне потроши, осредњи трговац не може за месец зарадити.

ЛУПУС:

Леле! Али нек је са срећом. Само да би се на велико трошило, и велике паре треба имати, а колико је мени познато, ти их немаш.

МЛАДИ ГАЗДА:

Моја Јулијана и ја се ослањамо на ваше обећање да ћете нам се у свему наћи, господине. Не мислите га, ваљда, тргнути?

ЛУПУС:

Теос филакси. - Боже сачувај!- Зар би ико здрав имао срца и памети успротивити се једној тако разборитој жељи? ... Како оно беше? Живимо ... живимо ...

МЛАДИ ГАЗДА:

Живимо, уживамо!

ЛУПУС:

Јесте. Живимо, уживајмо! Волео бих да и ја могу.

МЛАДИ ГАЗДА:

Шта вам брани?

ЛУПУС:

Исувише сам стар за шталу. Зато се само ви фино проведите. Све рачуне ја плаћам.

МЛАДИ ГАЗДА:

То је збиља женерозно. Дозволите ми да вам целивам љубезну руку.

ЛУПУС:

Суб модо под условом, да ми уредно потписујеш признанице.

МЛАДИ ГАЗДА:

Какве признанице? Па ви знате да вам ја тај новац не могу вратити.

ЛУПУС:

Ама, нико ти не тражи да га враћаш. Зар сам ја звер? Мени то треба ради порезе ...

МЛАДИ ГАЗДА:

Онда да их потписујем. Што да не. Мислите ли на њих добити какве олакшице?

ЛУПУС:

Дабогме!

МЛАДИ ГАЗДА:

Нашта, господине?

ЛУПУС:

На глупост, господине.

ГАЗДА СИМЕОН:

У то сва задувана стиже и моја Јулијана. Ја кренем да је преуз-
мем, али деда ме, онако матор, претече, ухвати Јулијану око паса
и врати је у валцер, вичући Зуме, аполавсоме! Живимо, ужи-
вајмо!, а ја останем с штапом који ми га је у руке турио.

ЈУЛИЈАНА ТОЛНАЈ – ЕРЖЕБЕТИ ТОЛНАЈ, ИЗ БЕЧА
У ПЕШТУ

Мила моја сестрице,

не срди се на мене што ти ретко пишем, али сам здраво заузета.
Рачунала сам на мог Раца Симеона да с њим извучем и себе и
нашу фамилију из беде. Али с њим, с мојим Рацом, драга Ержи не
иде глатко. Он је још од Београда испољавао грдно занимање за
циркуски живот па и жељу да постане артист – волтижер. Нај-
већи му је, изгледа, сан био да се труцкамо на коњу заједно. Ја сам
се надала да су то бубе, честе код уредних фамилијарних грађана,
које заслепљује арена. За њих је циркус трештање музике, илу-
минација, лепе жене и све то спетљано у узбудљиве вратоломије.
Ти си мила моја сестрице, у том “здрово лепом животу“ изгубила
ноге, отац нам се од страха пропио а ја ... ја сам се Ержи, за Раца и
везала да би се курталисала циркуса ... Сад видиш у чему је ствар.
Обоје смо једно другоме променили живот. Он се, Ержи, око
мене јако труди, радим с њим шта оћу, а ни као мушкарац није
рђав. Рачунала сам да ће га та циркуска фантазија проћи. По-
лагала сам и на његовог деду, нашег бечког домаћина, највећег
премунтеза кога сам у животу срела, да ће га од дозвати памети.
Планирала сам да се венчамо, он у фирми остане и наследи је, да
се у Беч преселимо, јер се у оном њиховом Београду не може
људски живети. Мука је, међутим, што он о трошењу уме једино
да прича, али кад до стварног трошка дође, он се просто одузме.
Парализира се Ержи, на часну реч. Никад још нисам видела
човека коме паре из руке теже испадају. Уме да зарађује, деда му
вели да је у томе беспримеран, али да троши не уме. И тако сам ја
с мојим Рацем у души почела раскидати. Чак и да се у нормално
трговачко стање врати, ја од тога нећу много имати. Одржавам с
њим оне односе, разговарамо о венчању, коњима, циркусу и

осталим његовим будалаштинама и трошим његов новац мирне савести. Трошим га много, успевам нешто штимовањем рачуна и на страну да одвојим и чекам да нађем пристојну замену за мог Раца. Ја, драга моја сестрице, још увек мог Раца помало волим, премда ми на живце иде и захвална сам му, јер да њега нисам срела, ја би се још увек у Тотовом циркусу шиканирала панонским и балканским селендрама. Ето, драга и мила Ержика какво је стање са мном. Шта кажете на Кошута који тражи засебну мађарску владу? Сви наши Мађари овде су одушевљени. И ја молим Бога да наша Мађарска опет буде велика и слободна. Око тога се и с мојим Рацом качим. Јер он каже: “У реду, не браним, против слободне Мађарске немам ништа, али ћемо се за оно велика мало припитати.” “Шта има да се питамо” кажем “*wagun*”, “дарум” – вели он – зато што слободни можете бити и мали, а ако будете велики, онда слободни неће бити други.” “Који други?” -Кроати и Србији – вели он. А ја онда дрекнем: “Какви Кроати и Срби? Не знам ја ни за какве Кроате и Србе! Изнад Саве и Дунава сви су Мађари и квит” И тако се посвађамо. Живела слободна и велика Мађарска! Живео Лајош Кошут! Ура! Маму и тебе воли ваша Јулишка.

МЛАДИ ГАЗДА – ХАЦИЈИ, ТАЈНОМ ПРИЛИКОМ

Премили родитељи,
нисам мислио скоро писати, али прилика избила, а и догађај се случио, па Вас о њему морам известити. Моја је Јулијана јуче први пут у друштво изведена и мојом заручницом представљена. Јуче предвече смо све троје, Јулијана, деда и ја учинили визиту књазу Милошу. Милош нам је, да знате, остарео. У телу мислим, дочим у мозгу остао исти кучкодер и чедоморац какав је одувек био. Нит је псовао, нит своје чувене буздованске пошалице правио, а није ни, по свом обичају ома за сису ватао. Суко бркове и с Јулијаном о Мађарској диванио. Гледам, мислим, ил је ћуд у изганству променио или је и њега моја Јулијана укротила. Чудим се, али сам и на стражи. Тај и друкчије уме. “Чиниш волико, девојко, за остале Мацаре не знам, али ти ми се онолико допадаш.” Јулијана се као права светска дама показала па је тај безобразлук преокренула у очинско тапшање. За трезом нисмо били сами. Наоколо су неке уметничке галунтерије. Радичевић, Даничић, Ненадовић и још неки. Роми Вук није био, у бањи је, рекоше. Никако да их сварим. Нарочито косатог појету Бранка, који се око Јулијане толико мајао, да му је сам кнез морао подвикнути: “Мичи се, бре, Бранко, од сопствености Његована”. Ја начиним ладно примеченије да госпођица Толнај није ничија

сопственост, уметњаци запљескаше, Јулијана ме у чело пољуби, Милош заколута очима, а деда рече само: “машала”! Тако се завршила наша посета књазу Милошу. Само да се и то наше венчање што пре обави, па да Јулијана и ја кренемо својим путем. Поздравите сестре а Вас поштује и воли ваш син Симеон са будушћом снајом Јулијаном.

ЛУПУС – ХАЦИЈИ, ТЕЛЕГРАМОМ

Син ти је добро стоп Лек је већ прогутао само га још није протерало стоп Отац.

ХАЦИЈА – ЛУПУСУ, ТЕЛЕГРАМОМ

Отац стоп Ја нисам велике школе учио да зарађујем новац стоп То може свака будала стоп Свега ми је доста стоп Ако ви или Симеон брзо не дођете ја одох у манастир стоп Часне ми речи стоп Хаџија.

ЛУПУС – ХАЦИЈИ ТЕЛЕГРАМОМ

Стави забрану на синовљев лични рачун да не би што од новаца подизао стоп Не питај зашто стоп Него учини стоп Па онда иди у манастир стоп Отац.

АНТОНИЈЕ – ЛУПУСУ, АУСТРИЈАНСКОМ ПОШТОМ

Господар Симеоне, прешао у Земун да писмо пратим безбедно од пандури и шпијуни Илије Г. Рачун господина Симеона најмлађег, унука, запретен. Не може с њега никуд ни пара. На господина Симеона млађег Хаџију, око држим. У великом је душевном тумбању. Брине и секира се. О контрактима са Стамболом, Бактатом, Ђеновом и Марселесом известићу српском поштом из Београда. За бечки контракт чекам од вас глас. Јавите депешом само: “уговара се или се не уговара”. Наш сензал јавља из Кракова да је тржиште несигурно и љуљајуће. Пољаци сада само химне певају и барјацима мају. Јавите депешом: “чекати, не чекати”. Ако се у Европи замути, цена свиле у Малој Азији ће пасти. Заповедите “купуј или не купуј”. Фирма Кумануди лиферује војсци храну скупо. Прича се да ће бити нова лицитација. Да ли да се учествује депешом: “лицитирај или не лицитирај”. У нашем народу врење од како се чуло за Французе и да им је краљ утекао. Шта ми да радимо? Јавите: “Мути или не мути”. Реците радим ли добро? Погибох од секирацију. Само: радиш, не радиш. Покорно Ваш пословођа Антоније.

ЛУПУС – АНТОНИЈУ, ДЕПЕШОМ

Уговара се стоп Чекај стоп Не купуј стоп Лицитирај стоп Мути стоп Дobar си стоп Газда.

ЛУПУС – АНТОНИЈУ, ТАЈНОМ ПРИЛИКОМ

Имам поуздано извешће да је мој рошави кум Гарашанин упознат с тиме да примамо копије од његових писама. Ухватио оног писара, али му ништа учинио није. Сад му диктује лажна писма, која треба нас да залуде. Ничим оном момку не показуј да сумњамо. Копије примај и плаћај, али помало. На добитку смо све док Гарашанин не зна да знамо за писма да зна. Ако нас кривим упућује, ако нас саветује лево да идемо, десно ћемо окренути, је л разумеш? Отвори очи и не разбацуј паре. Газда.

МЛАДИ ГАЗДА – МИЛИЦИ ЊЕГОВАН

Најдража моја мамо,
 Вашег је печалног сина згодило нешчистије какво ни у нај-
 грознијој морији сањати нисам могао. Мене је, мамо, моја Ју-
 лијана напустила, одбегнувши незнано куд. Оставила ми писмено
 у којему вели да наша свеза нема сврхе, да се ја никако рачунског
 начина мишљења не могу оканити и да никада артиста нећу
 постати. Увек ћу каже остати трговац и шпекулант па је за обоје
 пробитачније да свако са својим циркусом остане. Њен Јошка
 ишчезао такође. Свет је за мене пропао. Не знам ни ко сам, ни
 шта сам, волео бих мамо да сам мртав. Ваш несрећни син Симеон.

МИЛИЦА – ЛУПУСУ, ТЕЛЕГРАМОМ

Шта сте му урадили за име божје стоп, Да руку дете на себе не
 дигне стоп Очајни смо стоп Ја Милица питам да ли да дођем стоп
 Јавите хитно стоп Милица.

ЛУПУС – МИЛИЦИ, ТЕЛЕГРАМОМ

Остани где си стоп Ја бринем стоп Ко да ћеш ти боље од мене
 бринути стоп Отац

РОДИТЕЉИ – МЛАДОМ ГАЗДИ

ХАЦИЈА:

Дражајши наш сине Симеоне,
 у светом писму пише: “Ко те удари по десном образу обрни му и
 леви” још могу да ти цитирам Хорација и неке стихове из
 Фауста...

МИЛИЦА:

Може, али неће, јер ће ти твоја мајка Милица рећи да су све то
 глупости. Трпела бих ја, над Њим стојећи и Хорација па чак и
 Гетета, али не могу поднети да се мој син јединац учи окретању
 другог образа. Кида ми се срце кад помислим шта ти је та – нећу
 да је називам – особа учинила. Било је за очекивати. Што пре
 заборава. Млад си, здрав, способан, имован. И дођи нам мили

сине што пре. Сестре те воле и на тебе мисле а твоја те мати чека да те утешу.

ЛУПУС – ХАЦИЈИ И МИЛИЦИ

Драги сине Симеоне и снајо Милице, не грдите мене него Бога фалите што је тако брзо ослободио фирму оне белосветске калаштуре и циганско угарске коњске напасти, а да нико ни прстом није морао мрднути. Ако сте поверовати да је у дејству била нека моја смутња, преварили сте се, Превукао сам унука овамо да би ми под оком био, да на њега утичем, премда бих лагао када бих тврдио да на неке жилавије начине нисам рачунао. У првом реду рачунао сам на факт да је та Јулијана рођена курва. Нашем је Симеону то наравски, измакло. Но наш је књаз Милош то станије ствари већ при првом виђењу, уз нешто мало физическе визитације сместа уочио. Али ето курва изненада одбеже сама. Кут вреј ефендијак! Нек јој је срећан пут. Као фирма се радујем, ма да ми је приватно Симеона помало и жао. Само без бриге, преживеће тај. Јака смо ми фела људи. За сада не даје никакве знаке живота и памети. Велим вичи, псуј, куни лакше ће ти бити. Он ништа, петра – камен. Предложио сам му да поразбија неколико празних флаша. Ако му стакла жао, нек пребије неког од послуге. Из искуства знам да за смирење живаца јачег средства нема. Ти, Милице, стој где си, није време за шпацирунге. Овде народна фуртутма само што није почела. Збогом, Отац.

ЈУЛИЈАНА ТОЛНАЈ – ЕРЖЕБЕТИ ТОЛНАЈ

Мила моја Ержи,
толико се ствари у мом животу променило да просто не знам одакле да почнем. У једном дану променила сам кавалера, коње, кочије, апартман, банковни рачун па чак и име. Кад сам у Београду упознала Симеона мислила сам ја да сам и ја најпосле с магарца на коња скочила. Испоставило се међутим да је према ономе на чему ја сад јашим мој мали Рац био мула. Ево како се све удесило. Прекјуче је у моју собу навратио Рацов деда Лупус. Баш сам се пресвлагачила. Таман сам жипон преко главе свукла чујем шуштање. Препаднем се, окренем и препознам Симеона Лупуса. Држи нешто под руком, блед, прастар, с руменим очима као у румунског вампира.

ЛУПУС:

Guten Abend Freulein Толнај!

ЈУЛИЈАНА:

Идите бестрага. Уплашили сте ме.

ЛУПУС:

Јесте ли ви то мене с неким заменили?

ЈУЛИЈАНА:

Јесам. С вампиром.

ЛУПУС:

(Смеје се)

Ко је у овој кући вампир, Freulein Толнај, још је неизвесно.

ЈУЛИЈАНА:

Окрените се да се обучем. Зар не видите да сам пола гола!

ЛУПУС:

Мени то не смета.

ЈУЛИЈАНА:

Али смета мени.

ЛУПУС:

Зашто? Јесте ли ружни?

ЈУЛИЈАНА:

Окрените се или ћу да вичем!

ЛУПУС:

Андакси. А кад се већ облачите онда обучите ово.

(Пружа јој хаљину)

ЈУЛИЈАНА:

Шта је то, господине?

ЛУПУС:

Хаљина тако ми је бар речено.

ЈУЛИЈАНА:

Речено? Ко вам је рекао?

ЛУПУС:

Један велики господин, који вам шаље ову хаљину у име своје велике благонаклоности.

ЈУЛИЈАНА:

Не примам поклоне од непознате господе, ма колико били велики и господа и поклони. А затим, ова хаљина је за излазак, а ја вечерас не излазим.

ЛУПУС:

Да ли ви вечерас излазите или не излазите, и за то би рекао да је још неизвесно. Знате, госпођице Толнај, пажљиво сам проматрао а нисам приметио да делите ентузијазам мога унука према диво-

тама артистичког живота. Ви очигледно нисте понешени изгледима да живите с једним коњоводцем. Иначе бисте се удале за господина Јошку, који, ако се не варам, у неком мрачном ћошку вашег претсобља зверски колута очима, мучећи машту успоменама због којих би мог унука треснула капља. Вашој жељи да живите с богатим велетрговцем нема се шта замерити. Свет је данас препун романтичних идиота. Утешно је срести особу као што сте ви, која на своју будућност мисли као добар домаћин.

ЈУЛИЈАНА:

Па онда се слажемо господине.

ЛУПУС:

У општим цртама да, али не у сваком детаљу. Претпостављам да сте свесни да се аутоматично искључује могућност да постанете његова супруга.

ЈУЛИЈАНА:

А зашто бих то ја, молим лепо, била аутоматично искључена као његова супруга?

ЛУПУС:

Зато госпођице Толнај, што нико не може бити истовремено разуман и бити ваш муж. Као што нико не може бити разуман, а не бити ваш љубавник.

ЈУЛИЈАНА:

Знате ли ви, господине Његован, шта сте ви?

ЛУПУС:

Шта?

ЈУЛИЈАНА:

Свиња.

ЛУПУС:

Unmöglich – немогуће. Да сте казали коњ још и којкако. Ми Цинцари наине, старином потичемо од коња, од кентаура, ако знате шта то значи.

ЈУЛИЈАНА:

Потицали ви и од самог ђавола, нећете ме моћи спречити да се за вашег унука удам ако то будем хтела.

ЛУПУС:

Не мислим ја, сачувај боже, да ви за тако нешто нисте кадри. Ја једноставно тврдим да ви за тако нешто немате рачуна. Јер у часу кад би пред олтар стали, он, госпођице Толнај, не би више био богат и угледан велетрговац, него nichts und niemand, нико и

ништа. Избацио бих га из фирме и разбаштинио. А ви бисте се морали вратити у циркус осјечкога господина Тога и све што би вам остало, сем нешто мало гардеробе, био би мој унук. А тај, признајте, унтер унс, сведен на самога себе, и није бог зна какав профит. У нашој породици избор брачног партнера није приватна ствар као код фукаре. Наследници великих трговачких кућа у стварима срца нису ништа слободнији од краљева. Још одавно је између фирме Сина и фирме “Његован” уговорено да се њихова Томанија уда за нашег Симеона. На то се мислило и зато се радило и пре него што су се они родили. Ништа осим смрти не може спречити тај брак госпођице Толнај.

ЈУЛИЈАНА:

А ако се ја заинатим?

ЛУПУС:

Госпођица Сина ће чекати.

ЈУЛИЈАНА:

На шта, којег врага?

ЛУПУС:

Да умрете, госпођице.

ЈУЛИЈАНА:

Не бисте ме, ваљда, убили?

ЛУПУС:

Убио? Ја? Шта вам пада на памет? Ако би вас неко и убио, то не бих био ја, то би била фирма, госпођице.

ЈУЛИЈАНА:

Слушајте ви, господине Његован, ја сам у циркусу одрасла, ја сам акробата, ја смрти од малих ногу гледам у очи. Сем тога, ма колико ви влашка свиња били, не бисте се усудили. И немојте да ме плашите узалуд. Ако се не варам Симеон има и свог личног новца.

ЛУПУС:

Имао га је. Знате ли колико сте за ово време у Бечу потрошили?

ЈУЛИЈАНА:

Зар ви нисте рекли да плаћате све трошкове нашег боравка у Бечу?

ЛУПУС:

Ја сам рекао да ћу измирити трошкове. А Измирити трошкове значи да ће се тај дуг од дужника наплатити.

ЈУЛИЈАНА:

И ви заиста намеравате тај новац од вашег унука наплатити?

ЛУПУС:

Natürlich. Дабоме да намеравам.

ЈУЛИЈАНА:

Иако сте толико богати?

ЛУПУС:

Ја сам, госпођице, баш зато богат што тако поступа. Симеон, додуше, неће моћи да покриј сва потраживања, камате ће морати одрадити.

ЈУЛИЈАНА:

Побогу, човече, нећете ваљда рођеном унуку наплаћивати и камате?

ЛУПУС:

Наравно да хоћу. Знате, госпођице, ма колико мој унук провизорно био идиот, он никад не би постављао таква питања. Он зна да је камата начело, а не ћуд. Да је он на мом месту, а ја на његовом – што ми у строго приватном смислу не би било криво – он би према мени био још безобразнији.

ЈУЛИЈАНА:

Добро, господине Његован! Ви сте трговац. Признајем да сам то помало и Ја. Хајдемо онда да разговарамо трговачки.

ЛУПУС:

Fein. Зато сам и дошао. Од почетка сам осећао да сте ви особа која зна шта хоће.

ЈУЛИЈАНА:

И најчешће уме да добије то што хоће.

ЛУПУС:

Најчешће, сами сте рекли. Не увек.

ЈУЛИЈАНА:

Also wieviel? Колико?

ЛУПУС:

Was wieviel, bitte? Шта колко?

ЈУЛИЈАНА:

Новца, наравно. Колико ћу добити што фирми враћам њену скупочену имовину, Симеона.

ЛУПУС:

За име света, госпођице Толнај, зар мислите да бих се ја икада усудио да вашу беспримерну жртву понизим бедном новчаном одштетом?

ЈУЛИЈАНА:

Нисам ни ја мислила на неку бедну одштету. Мислила сам на позамашну. Нисте се ваљда надали да ћете проћи с неколико комплимената и пар крица. Шта ви мени за вашег унука дајете?

ЛУПУС:

Једног кнеза, госпођице!

ЈУЛИЈАНА:

Правог кнеза?

ЛУПУС:

Правог? Шта је данас на свету право? Нудим вам, да будем поштен, једног рђавог кнеза за једног доброг трговца.

ЈУЛИЈАНА:

Ипак, дакле, није прави.

ЛУПУС:

Нисам рекао да није прави, госпођице! Рекао сам само да је рђав. Рђав као државник, као владалац, у смислу који не би смео да се тиче ваших интереса. У смислу, који би вас занимао он је још увек сасвим употребљив.

ЈУЛИЈАНА:

Шта хоћете тиме да кажете?

ЛУПУС:

Хоћу да кажем да функционира у кревету и да је богат.

ЈУЛИЈАНА:

Ја ни кнежеве у цаку не купујем.

ЛУПУС:

Ви сте муштерија, ваше је право да питате.

ЈУЛИЈАНА:

Шта је том кнезу био отац?

ЛУПУС:

Слушајте, није ли то за особу вашег друштвеног положаја претерано?

ЈУЛИЈАНА:

Само ви мени реците чиме му се отац бавио?

ЛУПУС:

Свињама.

ЈУЛИЈАНА:

То баш и не звучи јако кнежевски.

ЛУПУС:

Варате се, госпођице, вероватно зато што мало знате. Најславнији грчки херој, краљеви па и полубогови напасали су у младости свиње.

ЈУЛИЈАНА:

Колико је то старо?

ЛУПУС:

На тржиште је пуштено о Теодоровој суботи 1780.

ЈУЛИЈАНА:

Шездесет и осам година. Није баш тазе.

ЛУПУС:

Нисам ни рекао да је јутрошње, госпођице. Али дерутно није. Под гаранцијом. Старост, уосталом, има извесне предности.

ЈУЛИЈАНА:

Не видим их.

ЛУПУС:

Не захтева исувише.

ЈУЛИЈАНА:

Колико то доноси годишње ренте?

ЛУПУС:

Богато издржавање, апартман, кочије, гардероба, понеки дар или европејска бања и десет хиљада дуката отпремнине када томе дође време.

ЈУЛИЈАНА:

И пет хиљада на руке – одмах.

ЛУПУС:

Нисам овлашћен. О томе није било речи.

ЈУЛИЈАНА:

Биће.

ЛУПУС:

О хиљаду би се још и могло разговарати.

ЈУЛИЈАНА:

Па разговарајте, али не са мном.

ЛУПУС:

Највише две хиљаде.

ЈУЛИЈАНА:

Испод четири хиљаде не могу ићи.

ЛУПУС:

Више од три хиљаде, нипошто.

ЈУЛИЈАНА:

Нека буде три и по хиљаде, па да се рукујемо!

ЛУПУС:

Руковање је, госпођице, угодно и на цифри од три хиљаде.

ЈУЛИЈАНА:

Нека вам буде. Три хиљаде и идите бестрага.

ЛУПУС:

Уговорено. Са вама је, госпођице Толнај, право задовољство радити. Сад када смо се овако лепо договорили издиктираћу вам писмо за мог унука.

ЈУЛИЈАНА:

То ћу ја сама да напишем, да ствари лакше учиним.

ЛУПУС:

Јесте ли ви луди, какво олакшавање ствари? Писмо мора бити кратко, тешко, а изнад свега болно. У љубавним растанцима признају се само ударци топузом. Иначе се све друго узима као поправимо. Пишите: “Симеоне ...

ЈУЛИЈАНА:

Да му кажем бар “драги”?

УЛУС:

Не може. Схватиће, тикван, погрешно. Дакле: “Симеоне, дошла сам до непоколебљивог уверења да наша свеза нема сврхе. Ти се никада рачунског начина мишљења нећеш оканути и од тебе артист никад неће постати. Увек ћеш остати трговац, шпекулант, среброљубав и будала ...”

ЈУЛИЈАНА:

Нећу да напишем да је будала.

ЛУЛУС:

Добро, нека вам буде, изоставите будала. Наставите: “Зато је за нас обоје најбоље да свако у свом животу ... остане ...”

ЈУЛИЈАНА:

И да једно друго у убавој успомени задржимо.

ЛУЛУС:

Бришите то!

ЈУЛИЈАНА:

Нећу.

ЛУЛУС:

Морате!

ЈУЛИЈАНА:

Исцпаћу писмо.

ЛУЛУС:

Добро, али онда обавезно додајте: “Немој ме тражити, нити ми досађивати. Јулијана.” Руку! Сад ћете с спаковати и ја ћу вас затвореним каруцама одвести у ваш нови апартман.

БАРОН СИНА – ЛУЛУСУ, ЛОЦО, ЛАКЕЈЕМ

Cher Monsieur et Ami,

са особитим задовољством примио сам, преко господина кнеза Милоша вест да је у непријатној афери вашег унука дошло до повољног обрта. Претпостављам да је он сада у разумљивој кризи, саосећам с њим и само ме бојазан од повреде дискреције спречава да му то и особно изразим. Од како смо нас двојица у благословеним утробама наших цинцарских матера из Москопоља изнесени на запад, ја ни за шта нисам имао времена осим за борбу да ме се тржишта не одувају. Ни најмање нисам поносан на оно што смо вашем унуку учинили у чему сам и ја из свег срца кумовао. Проклета су правила игре у свету у коме живимо. Данас

сам Томанијиног оца Аристофанеса у Земуну известио о срећном развоју догађаја. што се Томаније тиче, она ће се наравно покорити очевој вољи. Претпостављам да ћу вас видети на вечерашњем нашем кравалу ... За вечеру имамо пастрмке из Босније а за после вечере нешто неглижираних девојака. Ваш, cher Ami, барун Спиридон Сина.

ЈУЛИЈАНА – ЕРЖИКИ ТОЛНАЈ

Драга моја Ержи,

сваког часа очекујем чудовиште како мог новог Раца у себи зовем. Он и јесте страхан. Али се лепо, проводим. Синоћ сам била с мојим чудовиштем, са маторим Лупусом и барон Сином у друштву постарије господе и млађих дама у такозваном Херен Хаусу, како се у Бечу зову отменији куплераји. Не памтим да сам се у животу тако назабављала и излудијала. Било је потпуно неглижирања, играња чардаша по асталима, господа су јела цвећа из ваза, пила шампањ из наших ципела, и уопште радило се све што се може радити. Кад смо већ били при крају, да подстакне урнебес, неко предложи да се играмо коњских трка. Господа су се утркивала пузећи четвороношке и носећи на леђима даме. Цигани су свирали Штраусове галопе. Коњи, односно господа, имали су око врата картоне с бројевима, а ми у рукама штапове да их на трк подстичемо. Пошто је моје чудовиште било пијано као свиња, те од њега не би био никакав коњ, ја узмем да јашем Симеона Лупуса. Онако матор био је одличан коњ. Чим на каваљере уседосмо ја Лупуса, с бројем 7 око врата, душмански ритнем штиклом у слабине. Он суну напред. Тако постигнем почетну предност, коју сам све до трећег круга одржала. Тада нас сустиже неки гроф у зеленом реденготу са неком балерином из опере. Тама сам се предомишљала шта да радим, кад се на стаклу балконских врата појави лице младога Раца. Појма немам како је дознао где сам. Лице му је било бледо и мртво као надгробни камен. Једино су му црвене очи биле живе и гледале су право у мене и мог коња Лупуса. Тако се пренеразим да се претурим и оборим маторог који се прилично угрува. Тако изгубимо трку. Срећа је била што Лупус није видео унука, јер кад смо се подигли младог Раца на балкону више није било. Морам да прекинем. Чујем у предсобљу гласове, моје чудовиште долази са аждајама из своје телесне пратње. Овде се сваког часа очекује револуција. Ја једва чекам да почне. Доле Метерних! Доле Аустрија! Живео Лајош Кошут и велика Мађарска. Тебе и маму воли ваша Јулијана.

ЛУПУС – ХАЦИЈИ И ХАЦИЈА – ЛУПУСУ
ХАЦИЈА:

Почитајемо отац,
у Србским новинама прочитали смо за крвава слученија у Бечу,
а већ су се и Италија и Мађарска подигле. Устали и наши Срби из
прека и Рвати. Рвати и Срби на Маџаре ударили, Маџари на
Швабе, Швабе на саме себе. И овде у Србији је стање ровито, не
би ме чудило да се и наш народ дигне. Власт не ваља ништа, а ако
ћемо по души ни у Милошево и ваше време није боље било. А на
власти, господине, није био њихов Александар Карађорђевић
него наш возљубљени Милош Обреновић. Једина диференција
што су раније шпијунирали једни а сад обрнути.

ЛУПУС:

Хаџија, зашто се, човече божији, ваташ за светску политику у
коју се, упркос грдних пара за школовање, ништа не разумеш.
Канда си се и ти мало разболео од те револуционарне маларије.
Поводом тврдње да у Србији није ништа горе него што је било за
Обреновића, ту се грдно вараш. Никако то није исто. Онда смо
ми гонили карађорђевићевце, а сада они нас. Ако је то теби исто,
онда си луђи него што сам се бојао. Слобода је за сваки народ
јака рана, чајеном је кашичицом ваља служити а не лопатом. По
правилу народ је мирнији кад нема никакве слободе, него кад је
има помало. Шта ти, Хаџија, у ствари хоћеш? Француску револу-
цију у Београду? Да нас фукара о фењере веша?

ХАЦИЈА:

Ми смо овде врло поносни, стигао нам је из прека и велики
српски драматичар Јован Стерија Поповић. А с њиме и друге
избеглице из Војводине ... Људи их у своје куће примају, па бих ја
да их и ми примимо. Та и сами сте отац, емигрант, знате шта је
избегличка мука.

ЛУПУС:

Откуд ти на ум пала идеја да којекакву фукару из прека код нас
поусељаваш. Познајем ја наш свет. Пустиће корен, тешко ћемо
их ишчупати. Што ми за прдизвека Стерију јављаш да је по-
чествовао Београд својим присуством, обашка ме обрадовало. За
“Кир Јању”, макар из гроба, јебаћу мајку мајчину. Толико о
браћи Србима из прека. Сад ћу да ти приповедам шта се у
царствујушчој Вијени случило. Буна никог није изненадила,
кромје кнеза Метерника. Гужва је почела с Коштовим говором
трећег марта. Тражио човек енглеску конституцију. Театар-
ско-хунска посла. Чим чујем реч “устав”, ја за чибук ватам. У

сваком случају говор тог Атиле дошао као неко револуционарно крштење. Најнесноснији су, као и увек, били школци. Студенти, гимназисти, професори. Од њиховог се дречања живети није могло. Однекуд се, бог само зна из каквог подземног вилајета, појавила нека Угарија, Пољачија, све сами црни конвентовци. Одмах помислим, опет смо дакле најebали. Домало се од палеvine и пуцжаве улицама није могло. Чим је пала прва глава, почело опште субивање, пљачкање и палеж. Гађао сам их одозго како су улицом трчали. Јамачно су то опазили и на кућу навалили. Донели дебели дирек од заставе и врата провалили. И док сам се ја за голи посед и живот борио, његова екселенција кнез Метерних изволео је демисионирати. Срећом се све добро завршило, најбоше уланери и спасоше нас пропасти. Слушај! Да бих премамио ону Јулијану да нам се са Симеона скине и на књаза Милоша препне, морао сам јој у готову дати пет хиљада дуката. Курва Милош издатак не признаје. Не могу ја да платим приватна курвања твог господина сина. Да си ти у питању, не бих имао куд. Син си ми. Симеон, међутим, није мој син, твој је. Ред је да ти презумеш трошкове. Пошаљи штафетом пет хиљада дуката. Са здрављем и памећу Отац.

МЛАДИ ГАЗДА – ЕРЖИКИ ТОЛНАЈ, НЕПОСЛАТО ПИСМО

Поштована госпођице Толнај,
жеља је ваше сестре Јулијане да будете обавештени шта се са њоме десило. Она и ја смо њеном вољом раскинули, једноставније речено она ме је напустила. Свих дана народних немира лутао сам градом покушавајући да је нађем. Око мене је пуцало и горело на све стране. Лугајући тако, нашао сам се наједаред пред барикадом. На врху се вила застава. Топот коњских копита, то је и регимента ишла на побуњенике. Освртао сам се напред улице, побуњеници су викали на мене: “Склони се грађанине, макни се будало, пуцаћемо!” – Онда се крај мене нашла ваша сестра, с пушком у руди и одвукла ме иза барикада. “Ја сам коштувка – рекла је – и борим се за слободу Мађарске. Ти се Рац, газда, фирма човек, иди кући!” Ја дохватим једну одбачену пушку те и сам почех на војнике пуцати. Убрзо је постало јасно да положај не можемо одржати. Довикнуо сам Јулијани да трчимо према дединој кући, а она, мислећи да ту кућу нудим свима побуњеницима као склониште позва све да нам се придруже. Из дедине куће почеше с прозора на нас пуцати. Знао сам да је деда кућу утврдио, да је наоружао слуге, али нисам очекивао да ће на људе пуцати. Разјарим се, пронађем јарбол од заставе и њиме пробијемо улазна врата рушећи све пред собом. У мене је,

госпођице Толнај, ушло неко беснило, пуцао сам по кући, кундаком разбијао намештај, цепао завесе. Колико је то трајало не знам јер је коњица пробила барикану и морали смо се повући даље. Трчао сам преко Стефанплаца. Испред мене је трчала Јулијана. Онда је почела да посрће, најзад је пала. Подигао сам је на леђа и потрчао. Говорила је: “Јави мојој сестри Ержебет да сам остала добра Мађарица.” Затим: “На грудима, у кожној кеси, наћи ћеш признаницу од барона Симе на две хиљаде царских дуката. Подигни новац и пошаљи га у Пешту.” И најпоследње: “Баш нам је могло бити лепо.” Утрчим у споредну улицу и спустим је на праг једне куће. Тек тад сам видео да је више нема. Низ моје руке је цурила њена крв, мој јерокино, мој лабуд, био је мртав. А ја ...
(*Исцелџа писмо. Пише друго.*)

Поштована госпођице Толнај, имам болну дужност да Вас извештајем да је Ваша сестра Јулијана погинула на бечким барикадама 13. марта увече. Умрла је као добра Мађарица и кошутовка. Будући да сам случајни сведок, пишем Вам анонимно. У прилогу је признаница на две хиљаде дуката које можете подићи код филијале банке “Сина” у Пешти. Један случајни пролазник.
(*Пише треће писмо*)

Поштована и дражајша госпођице Томанијо, писмо од мене имаш оправданих разлога и нераспечатити и немам наду да би оно могло зацелити рану коју сам ти нанео. Шта се са мном збивало од једног проклетог дана углавном знаш. Огрешио сам се о Тебе али ти могу рећи, возљубљена моја Томанија, да на коленима пред тобом молим опроштај. А Ти учини што ти је срцу мило. Покорни и печални Симеон Његован.

ХАЦИЈА И МИЛИЦА – ЛУПУСУ

Штовани господине Отац,

усрдно Вас молимо да Симеона безодвлачно у Београд изшаљете ... Сине из Земуна већ више пута за њега питају. Ми све нешто лажемо, али нам изговора понестаје. Захтеваних пет хиљада дуката шаљем у вторник. Хаџија.

МИЛИЦА:

И то уз протест, јер гром ме спалио ако Милош бар пола суме није на себе примио, и ако Ви отац нећете да на нашој несрећи зарадите. Милица.

ЛУПУС – ХАЦИЈИ И МИЛИЦИ

Син вам ускоро стиже, не брините. Морао сам га пустити да се сумоше, пре него што се у фирму врне. Како је она особа у нередима изгинула, да смо малко сачекали, могли смо уштедети

паре. А у вези с парама Ти би Милице, бар једном своју језичину могла за зубе држати. И поука за Тебе за паре што ми преконосираш. Ја никада ништа у свом веку нисам забађава чинио. И мораћеш сачекати да ме видиш да умирем па да видиш једину ствар из које ја нисам кадар профит истерати. А ти Хаџија, не љути се ако ти син овде мало Богу краде дане. Ти их крадеш од кад живиш, па ти нико ништа не може. Ваш, волећи Вас отац Симеон.

МИЛИЦА – ЛУПУСУ

Отац, одговорити вам морам, иначе хоћу да пукнем. Овамо долазио човек који се тамо виђао са кнезом Милошем, па му овај приповедао како Вам је за предобијање Ј. Т. исплатио три хиљаде дуката. Хаџија Вам аконто исте Ј. Т. послао пет хиљада дуката, што у вашем улазу чини осам хиљада, а у излазу, ако сте јој заиста дали речену суму, а нисте се за јефтиније испогађали, што верујем, три хиљаде. Чиста вам је зарада дакле пет хиљада. Ето, бар да знате да знам. Милица.

ЛУПУСУ, ИЗ БЕОГРАДА У БЕЧ, МЛАДИ ГАЗДА ТЕЛЕГРАМ

Приспео у домовину стоп Благодарим на разумевању и помоћи док сам избивао из памети стоп Ни преко гроба Вам то нећу заборавити стоп Гледаћу равном мером да вратим стоп Ваш одани унук Симеон.

ЛУПУС – МЛАДОМ ГАЗДИ

Унук стоп Благодарност искажи увођењем реда у фирму стоп И увођењем памети у Тебе стоп Већа захвалност не треба стоп Деда.

МЛАДИ ГАЗДА – ЛУПУСУ, ТЕЛЕГРАМ

Дедо стоп Венчање са Томанијом Сина уговорено стоп Финансиски аранжман повољан стоп Унук.

ЛУПУС – МЛАДОМ ГАЗДИ, ТАЈНОМ ПРИЛИКОМ

Дражајши унук,

У поводу твог будушћег венчања с Твојом Томанијом, јављам Вам лошу вест да је барон Спиридон Сима изразио желаније чину присуствовати. Одговарао сам га, али он тврдоглав као гурбетска мазга. “Сан ми је – вели – да једном видим Вашу красну земљу, cher Ami.” Видећеш, cher Ami, мислим се – мој пуло?! Шта сам могао? Нисам хтео да испаднемо негостопримни, морадох га позвати код вас на конак. Нигде га за живу главу самога не пуштајте. Водајте га гди има што за гледање, ако такво у Србији постоји. Да је оно Русија, а ја Потемкин, не бих жалио пара да му

од папира и дасака направим художествени Београд. Водао бих га на лађи Дунавом, банде би свирале, а Срби у нове анцуге с јалије викали: “Виват”! Овако ћемо се, бојим се, ем у грдан трошак бацити, ем пред Европом осрамотити. А сад што кажем, код Тебе закључано да остане. Овде је у Wienerzeitungу изашао курвински артикал под титлом ”Прљави герок једног цинцарског газде“, гди се ја поименце апострофирам како сам, тобоже, виђен под ногама некакве курве у бечком херенхаусу. Као, господа се тркала с дамама на леђима и то голим! Замисли, молим Те, такве измишљотине и клевете. У овим мојим годинама и са мојом репутацијом. Одмах одем код уредника дотичног цајтунга. Протестирам. Он каже: “Entschuldigen Sie bitte, можете демантирати”. “То Ти, господине, демантирај” – велим – “кад Тебе овако буду нагузили, а Симеон Лупус има свој начин. “И заиштем име клеветника. А онај: “Entschuldigen Sie bitte, лист не открива изворе својих информација“. Треснем вратима и одем. Кад том артисти сазнам име, оно му више, осим за гробни камен, неће требати. Јебаћу му мајку мајчину, ма ко то био. А сазнаћу посигурно. Даћу хиљаду дуката ономе ко ми открије име тог клеветника. У међувремену ми буди здрав, Твој деда.

МЛАДИ ГАЗДА – ЛУПУСУ, ТЕЛЕГРАМ

Дедо стоп Претендирам на хиљаду дуката стоп Знам име чланкописца стоп Јавите пристанак и одмах шаљем име Симеон.

ЛУПУС – МЛАДОМ ГАЗДИ, ТЕЛЕГРАМ

Петсто дуката стоп Доста је стоп Па унук си ми, бога му стоп Шаљи име Стоп Деда.

МЛАДИ ГАЗДА – ЛУПУСУ, ТЕЛЕГРАМ

Деветстотина стоп Мање не могу стоп Млого сам се истрошио у Бечу стоп Унук.

ЛУПУС – МЛАДОМ ГАЗДИ, ТЕЛЕГРАМ

Моја последња понуда осам стотина стоп И пожуре стоп Најмио сам два подивљачнија душманина да се са чланкописцем дискутују Деда

МЛАДИ ГАЗДА – ЛУПУСУ, ТЕЛЕГРАМ

Важи стоп Задужујем Вас за осамстотина дуката стоп Дивљачне момке слободно отпустите стоп Чланак за Wienerzeitung је писао Ваш одани и покорни унук Симеон

ПОСЛЕДЊА СЦЕНА

Последња сцена је пријем код Његованових у Београду после свадбе Симеона и Томаније. Присуствују: Милица, Хаџија, Девојке, барон Сџиридон Сина, Анђоније, и наравно Симеон и Томанија. Стиже дедина часишика из Беча.

СИМЕОН ЛУПУС – ФАМИЛИЈИ ЊЕГОВАН, ИЗ БЕЧА У БЕОГРАД, РЕДОВНОМ ПОШТОМ, ДНЕ 1. ОКТОМБРИЈА 1849.

Драги моји,

Унуку Симеону и снаји Томанији желим разуман брак и првог тестаментарног Симеуна идуће јесени. Јер, како наш москопољски аманет вели: АКО ЦИНЦАР НЕМА ВИШЕ ДЕЦЕ НЕГО НЕСРЕЋА, КАО НИЈЕДНО ДА НЕМА.

Сину Симеону и снаји Милици честитам венчање и у будушће више памети него срца. Јер наш москопољски аманет вели: СРЦЕ ВЛАДА ЉУДИМА, АЛИ ПАМЕТ СРЦЕМ.

Себи за ову свечану прилику намењујем ону ставку нашег москопољског аманета који нас упућује ДА НИКОМЕ НЕ ВЕРУЈЕМО, НИКОМЕ ДО СЕБИ, ПА И СЕБИ НАПОЛА.

Од срца вам желим да се у овај срећни дан фино проведете лаку ноћ преспавате, а сутра на посао кренете.

Не лежите се! Знаћу.

СИМЕОН

КРАЈ